

РЕШЕНИЕ

№ 1213

гр. София, 22.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 145 СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: НОРА ВЛ. МАРИНОВА

при участието на секретаря В.

като разгледа докладваното от НОРА ВЛ. МАРИНОВА Гражданско дело №
20221110113260 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на част II, дял I, чл. 124 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба на ищеца Ц. К. К., с която са предявени срещу
ответника „У.“ чуждестранно акционерно дружество, учредено съгласно законите на Р.,
вписано в Търговския регистър на У., със седалище и адрес на управление: ., извършващо
търговска дейност в Р. чрез клона си „У. обективно съединени осъдителни иски с правно
основание чл. 128, т. 2 КТ, чл. 215, ал. 1 КТ, чл. 177 и чл. 264 КТ и чл. 245, ал. 2 КТ вр. чл.
86, ал. 1 ЗЗД и инцидентен установителен иск с правно основание чл. 74, ал. 4 вр. ал. 1, пр. 1
и 2 КТ.

Ищецът твърди, че на 01.01.2015 г. между него и ответника бил сключен трудов
договор по чл. 67, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда /КТ/, по силата на който ищцовата страна

заела длъжността „член на кабинен екипаж“, като непосредствено след сключването на
посочения трудов договор ищцата започнала да изпълнява международни рейсове като
член на кабинния екипаж на оперирани от унгарското дружество (в т. ч. след
преобразуването му в акционерно дружество У.) въздухоплавателни средства. Била
уговорена брутна заплата в размер на 7237,00 лева, платима на 12 равни месечни вноски, в
зависимост от действително отработените месеци при работодателя. Ищецът поддържа, че
страните се договорили общата брутна заплата да включва и всички допълнителни месечни
възнаграждения с постоянен характер, а именно:

- основна заплата – брутна сума в размер на 4558,00 лева годишно или 603,05 лева
месечно;
- брутна еднократна сума в размер на 362,00 лева годишно за допълнителна работа,
извършена извън графика на дневна база или над изискваните часове за работа, или в
почивен ден;
- брутна еднократна сума в размер на 724,00 лева годишно за часовете, през които се
полага дежурство в условията на постоянно разположение на повикване, или служителът е
извикан на работа по време на дежурство в условията на постоянно разположение на
повикване;
- брутна еднократна сума в размер на 1085,00 лева годишно за часовете на работа по

време на следобедни и нощни смени;

- брутна еднократна сума в размер на 508,00 лева за прослужено време от датата на сключване на договора.

Било уговорено и т. нар. „секторно плащане“ – сума, заплащана след всеки планиран и приключен сектор, като за първите два такива всеки ден сумата щяла да бъде включена в размера на основната брутна заплата, без работодателят да прави отделни плащания. Допълнителните сектори след първите два, приключени в един ден, следвало да се заплащат допълнително, като била уговорена за тях сума в размер на 24,45 лева месечно.

Поддържа се, че страните се договорили още, че служителят ще има право на допълнителни командировъчни плащания, определени със заповед на работодателя, при

изпълнение на международни полети. Тези плащания следвало да се извършват съгласно

Раздел IV от Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина /НСКСЧ/.

Работодаателят бил длъжен да удържа суми за задължителни осигурителни вноски и данъци, като възнаграждението следвало да бъде заплащано до десетия ден от месеца,

следващ текущия месец в български левове по фиксирания обменен курс на БНБ към първия работен ден на съответното тримесечие.

Твърди се, че на 01.01.2017 г. страните по трудовия договор от 01.01.2015 г. сключили допълнително споразумение към него (Анекс от 01.01.2017 г.), който предвиждал следното: „служителят имал право да получава брутна заплата от 11 294,92 лв. годишно за своите услуги, платими на 12 равни вноски ежемесечно, в зависимост от броя на месеците, действително отработени при работодателя.“. Страните се договорили, че общата брутна заплата на служителя щяла да включва всички допълнителни месечни възнаграждения с постоянен характер, дължими на служителя съгласно задължителните разпоредби на българския Кодекс на труда, а именно:

- основна заплата: бруто 7 113,43 лв. годишно, т.е. 592,79 лв. на месец;
- брутна еднократна сума от 564,75 лв. годишно за допълнителна работа, извършена извън графика на дневна база, или над изискваните работни часове, или в почивен ден;
- брутна еднократна сума от 1 129,49 лв. годишно за часовете, през които се полага дежурство в условията на постоянно разположение на повикване или е извикан на работа по време на дежурство в условията на постоянно разположение на повикване;
- брутна еднократна сума от 1 694,24 лв. годишно за работните часове по време на следобедни и нощни смени;
- брутна еднократна сума от 793,02 лв. годишно за прослужено време от датата на сключване на договора.

Било уговорено и т. нар. „секторно плащане“ – сума, заплащана след всеки планиран и приключен сектор, като за първите два такива всеки ден сумата щяла да бъде включена в размера на основната брутна заплата, без работодателят да прави отделни плащания. Допълнителните сектори след първите два, приключени в един ден, следвало да се заплащат допълнително, като била уговорена за тях сума в размер на 40,09 лв. месечно.

Поддържа се, че страните се договорили още, че служителят ще има право на допълнителни командировъчни плащания, определени със заповед на работодателя, при

изпълнение на международни полети. Тези плащания следвало да се извършват съгласно

Раздел IV от Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина /НСКСЧ/.

Трудовото възнаграждение следвало да се заплаща до десетия ден от месеца, следващ месеца на положен труд.

Твърди се, че на 09.02.2018 г. към трудовия договор от 01.01.2015 г. било сключено допълнително споразумение. Съгласно него била определена брутна заплата в размер на 12 420,00 лв., платима на 12 равни месечни вноски, в зависимост от действително отработените

месеци при работодателя. Било уговорено, че общата брутна заплата ще включва и всички допълнителни месечни възнаграждения с постоянен характер, а именно:

- основна заплата: бруто 7 824,60 лв. годишно, т.е. 652,10 лв. на месец;
- брутна еднократна сума от 621 лв. годишно за допълнителна работа, извършена извън графика на дневна база, или над изискваните работни часове, или в почивен ден;
- брутна еднократна сума от 1 242 лв. годишно за часовете, през които се полага

дежурство в условията на постоянно разположение на повикване или е извикан на работа по време на дежурство в условията на постоянно разположение на повикване;

- брутна еднократна сума от 1 863 лв. годишно за работните часове по време на следобедни и нощни смени;
- брутна еднократна сума от 869,40 лв. годишно за прослужено време от датата на сключване на договора.

Останалите уговорки, вкл. и тези за секторното плащане, командировъчните и падежа, останали непроменени.

Твърди, че в периода от 01.02.2019 г. до 14.01.2020 г. включително ответното дружество, в нарушение на разпоредбите на чл. 5 от трудовия договор от 01.01.2015 г., не е начислявало за съответните месеци и не е изплащало на ищцата в пълен размер в уговорения от страните срок „секторни плащания“, въпреки че ищцата е била част от кабинния екипаж на оперирани от ответника (или от неговия праводател У.) самолети, изпълнили посочените в колона 2 от Таблица 1 международни рейсове („сектори“). Твърди се, че ответната страна не е заплатила суми в общ размер от **10543,67 лв.** (съгласно допуснатото изменение на иска по реда на чл. 214, ал. 1, изр. 3 ГПК чрез увеличаване на неговия размер). Поради това неизпълнение на парични задължения се дължала според ищеца и лихва за забава върху всяка от главниците за месечни плащания за периода от датата на съответния падеж, считано от падежа на първото месечно задължение – 11.03.2019г. до 10.03.2022 г. вкл., в общ размер от **2421,99 лв.** (съгласно допуснатото изменение на иска по реда на чл. 214, ал. 1, изр. 3 ГПК чрез увеличаване на неговия размер). Ищцовата страна поддържа, че клаузата от трудовия договор от 01.01.2015 г., съгласно която възнаграждението за първите два планирани и приключени сектора за всеки ден ще се счита включено в размера на основната брутна заплата и работодателят няма да прави отделни плащания за тези сектори, е недействителна, поради противоречието ѝ със закона, а в условията на евентуалност –

поради заобикалянето му и в частност на разпоредбите на чл. 242 КТ и чл. 247 КТ, вр. чл. 4, ал. 2 и чл. 16, ал. 2, т. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

На следващо място, се твърди, че не били изплащани и командировъчни съгласно

Раздел IV от НСКСЧ в размерите, предвидени в Приложение № 3А от НСКСЧ, макар ищцата да е участвала в изброените в колона № 2 от Таблица 2 международни рейсове. Останала дължима сума в размер на **3094,03 лв.** (съгласно допуснатото изменение на иска по реда на чл. 214, ал. 1, изр. 3 ГПК чрез увеличаване на неговия размер) за периода 01.02.2019 г. – 14.01.2020 г.

По-нататък в исковата молба се посочва, че на ищцата било заплащано и по-малко

възнаграждение по чл. 177, ал. 1 КТ за дните, през които е ползван платен годишен отпуск, тъй като ответникът не е начислявал и не е изплащал дължимите секторни плащания, вкл. За първите два изпълнени сектора през съответния ден, респ., не е взимал предвид начислените секторни плащания при определяне на възнаграждението по чл. 177 КТ. Дните, през които е ползван отпуск за периода 01.03.2019 г. – 14.01.2020 г., като според ищеца са останали неизплатените сумите в общ размер от **1126,09 лв.** (съгласно допуснатото изменение на иска по реда на чл. 214, ал. 1, изр. 3 ГПК чрез увеличаване на неговия размер) за цитирания период.

Ищцата твърди, че в периода 01.02.2019 г. – 14.01.2020 г. е работила през дни на официални празници, изброени в колона № 1 от таблица 4, за което не ѝ е бил

заплащан

удвоеният размер на дължимото ѝ трудово възнаграждение, поради което счита, че ѝ се

дължи и сума в общ размер от **106,22 лв.** за всеки един от споменатите дни през горепосочения период. Поради неизпълнението на тези парични задължения ищцовата страна счита, че следва да ѝ се заплати и законна лихва за забава върху всяка от главниците, посочени в колона № 4 от таблицата, за периода от датата на съответния падеж, визиран в колона № 5, считано от 10.04.2019г. до 10.03.2022 г. вкл. в общ размер от **26,89 лв.**

Претендира се и законната лихва върху гореизброените главници от датата, следваща датата на подаване на исковата молба до окончателното им изплащане, както и да се допусне предварително изпълнение на решението, с което се присъждат дължимите суми. Иска се от съда да бъдат присъдени сторените по делото разноски, включително присъждане на възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2 ЗАдв. за осъществяването на безплатна адвокатска помощ.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от дружеството принципал „У.. Твърди, че исковете на ищцата са недопустими поради неяснота относно личността на ищеца и поради липса на процесуална легитимация на страните. Оспорва се допустимостта на исковете с твърдения, че същите са предявени срещу самото дружество-принципал, а не срещу клон на „У., който бил работодателят на ищцата и надлежен ответник по делото, като излага подробни аргументи в тази насока. Твърди, че ответното дружество не се намирало в трудови правоотношения с ищцовата страна – в такива бил клонът на ответника в Р. Б.. Твърди се, че всички дължими суми към ищеца били изцяло заплатени. Ответникът оспорва установителния иск за прогласяване на недействителността на цитираната в исковата молба договорна клауза, като посочва, че същата е законосъобразна и е резултат от постигнато съгласие между страните „секторните плащания“ да се дължат след втория прелетен сектор за деня. По отношение на претендираните „секторни плащания“ ответникът твърди, че са налице неправилни изчисления от страна на ищеца, тъй като тези плащания били дължими след втория сектор за деня, а ищцовата страна включвала всички прелетени сектори. Освен това тези плащания се изчислявали и простирали в периода 21-20-то число, а не 1-30/31-во число, като било възможно направените сектори за един месец да се платят през следващия. Оспорва се претенцията за командировъчни плащания, като се твърди, че на ищцата са заплатени всички дължими командировъчни пари. Сочи, че ищцата неправилно се позовавала на размера, записан в Приложение № 3А от НСКСЧ, тъй като той бил приложим само за екипажите на въздухоплавателни средства, които летят с национални и регистрационни знаци на Р., като в тази връзка ответникът твърди, че самолетите му не летят с такива знаци. Командировъчните плащания се определяли със заповед на работодателя, без в трудовия

договор и анексите към него да има препращания към Приложение № 3А от НСКСЧ. Препращането към Раздел IV от НСКСЧ имало за цел само да внесе яснота, че тези престации ще имат характер на командировъчни. Съгласно вътрешните правила на „Уиз

Еър“ командировъчните се изчислявали и плащали между 21-во и 20-то число, а не между 1-30/31-во число на месеца. Поддържа, че работодателят имал право да определя командировъчните плащания, вкл. и в размер, по-малък от 55 евро/ден, като в тази връзка се позовава и на чл. 31, ал. 6 НСКСЧ.

По отношение на претенцията по чл. 177 КТ ответникът посочва, че база за определяне на това плащане бил чл. 17 от НСОПЗ. В случая трудовото възнаграждение се определяло според времетраенето на работата, а не според изработеното, поради което била определена фиксирана основна годишна брутна заплата, която не се влияела от броя на прелетените сектори. Не била налице смесена система за заплащане на труда – трудът на ищцата бил заплатен изцяло с уговорената основна работна заплата. Оспорва твърдението на ищцата, че „секторните плащания“ следвало да се включват към базата за изчисляване на обезщетението по чл. 177 КТ, тъй като счита, че те не представлявали допълнително трудово възнаграждение с постоянен характер. Това било така, защото тези плащания не зависели само и единствено от отработеното време, както регламентира чл. 15 от НСОПЗ, а били зависими от обстоятелства, върху които страните не могли да влияят, а именно –

дали през съответния месец ще има полети и колко ще са те. Ответникът оспорва и претенцията за заплащане на удвоения размер на трудовото възнаграждение за работа през дните на официални празници, като посочва, че в трудовия договор имало изрична клауза /чл. 5а/ за заплащане на фиксирана сума, която покривала и труда, положен през официални празници.

С оглед изложеното, моли исковете да бъдат отхвърлени и претендира разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид доводите на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

По делото не е спорно, а и от представените писмени доказателства се установява, че за периода от 01.02.2019г. до 14.01.2020г. между страните е съществувало трудово правоотношение, по силата на което ищецът е заемал длъжността „старши член на кабинен екипаж“ съгласно изменението на длъжността с анекс към трудовия договор от 01.01.2017г., а преди това длъжността „Стюард/Стюардеса“.

От предметното съдържание на представения трудов договор от 01.01.2015г., се установява, че в чл.5а от същия за работодателя е уговорено задължение да заплаща на служителя брутна годишна заплата в размер на 7237 лв., платима на 12 равни месечни вноски в зависимост от действително отработените месеци, която сума включва всички допълнителни месечни възнаграждения с постоянен характер, включително брутна фиксирана сума за допълнителна работа, извънреден труд и работа по време на празници, брутна фиксирана сума за часовете, в които служителят е бил в режим на готовност, брутна фиксирана сума за следобедни и нощни смени, брутна фиксирана сума за прослужено време.

Страните са уговорили и че след всеки планиран и приключен сектор работодателят ще заплаща на служителя така нареченото „секторно плащане“, като първите два планирани и приключени сектора за всеки ден ще се считат включени в размера на основната брутна заплата на служителя и работодателят няма да бъде длъжен да прави отделни плащания за тези сектори. Размерът на всяко стандартно секторно плащане за секторите, приключени от служителя в един ден, в допълнение към първите два сектора, ще бъде в размер на 24,45 лв. бруто, която сума, ще бъде заплащана всеки месец от работодателя допълнително (чл. 5б). Уговорено е също така, че служителят има право да получава за времето на изпълнение на международни полети допълнителни командировъчни по смисъла на раздел IV от Наредбата за командировките и специализациите в чужбина в размери, допълнително установени в изрична заповед от работодателя. С анекс от 01.01.2017г. договорът е изменен, като считано от 01.01.2017г. ищецът е назначен на длъжност „Старши член на кабинен екипаж“, а размерът на основната брутна заплата, включваща горепосочените компоненти, се увеличава на 11294,92 лв., считано от 01.01.2017г., а размерът на секторното плащане – на 40,09 лв. (чл. 4 от Анекса). Към трудовия договор е сключен и анекс от 09.02.2018г., с който считано от 01.01.2018г. размерът на основната брутна заплата, включваща горепосочените компоненти, се увеличава на 12420 лв., като размерът на секторното плащане се запазва на сумата от 40,09 лв., заплащана допълнително от работодателя на месечна база. Непроменени са останали всички останали разпоредби на основния договор.

Установява се, че съгласно чл. 12 от действащите за иския период Политика за отпуски на работодателя от 17.12.2018г. основният платен годишен отпуск се заплаща от работодателя, като базата за изчисляване е среднодневното възнаграждение на служителя за последния календарен месец, предхождащ ползването на отпуска, през който служителят е работил ефективно най-малко 10 работни дни.

Съгласно приетото по делото „обяснение на заплатите – кабинен екипаж“ на ответника на членовете на екипажа се заплащат „дневни пари“ за прелетени първи два сектора, на стойност за иския период от 40,09 евро, което се потвърждава от заключението на съдебно-счетоводната експертиза и от разпита на вещото лице, както и комисиона, представляваща възнаграждение за продажби на борда според политиките на компанията в размер, определян по скала в процент от размера на реализираните продажби средно на пътник. Това възнаграждение се заплаща за предходния месец.

За изясняване на спора по делото са изготвени и приети съдебно-счетоводна и допълнителна съдебно - счетоводна експертиза. Установява се, че в процесния период Петрова е прелетяла общо 300 сектора, като само за 37 от тях работодателят е заплатил

възнаграждение в общ размер на 1483,33 лв., като посочените 37 сектора, за които е заплатена сумата, представляват 3-ти, 4-ти и т.н. прелетен сектор, докато останалите 263 сектора, представляват прелетените 2 сектора дневно за всеки отработен ден, за които е уговорено, че плащането ще бъде калкулирано към заплатата. В случай, че същите се заплащат отделно, дължимата сума за трудово възнаграждение би била по-голяма с 10543,67 лв., които не са платени от работодателя. Законната лихва, начислена върху последното възнаграждение, за предявения период от 11.03.2019г. до 10.03.2022г. е определена на сумата от 2421,99 лв. Изяснява се, че в периода 01.02.2019 г. – 14.01.2020 г. работодателят е заплатил на ищеца командировъчни за сумата от 9061,47 лв. при приложен размер от 41 евро на ден съгласно вътрешните му правила, като дължимите съгласно на НСКСЧ такива възлизат на 12155,50 лв. Съгласно констатациите на вещото лице, ответникът е заплатил на ищеца възнаграждение за използван платен годишен отпуск в размер на 630,34 лв., като при включване към основата за изчисляване на дължимото възнаграждение на секторните плащания, секторните бонуси и комисионите би се равнявала на 1756,43 лв., а без комисионите – на 1558,93 лв. Вещото лице е изчислило и че дължимото възнаграждение за работа на ищеца на официални празници в заявения период е общо 106,22 лв., а законната лихва върху същото – 27,25 лв. за периода от 10.04.2019г. до 10.03.2022г. Изяснява се, че във фишовете за заплата няма начислени допълнителни възнаграждения по чл. 264 КТ.

Като безспорно между страните и ненуждаещо се от доказване по делото в проведеното на 09.03.2023г. съдебно заседание е отделено обстоятелството, че въздухоплавателните средства на „У.“ летят под флага на Р..

Във връзка с възраженията на ответника за липса на пасивна процесуална легитимация по отношение на унгарското дружество по делото се изяснява, че в трудовия договор и анексите към него „У.“ е посочено изрично като работодател, както и че в представените по делото платежни нареждания за изплащани на ищцата брутно трудово възнаграждение и допълнителни възнаграждения за исковия период като наредител е вписано унгарското дружество-принципал.

Установява се от представеното удостоверение за сключен граждански брак (л. 178 от делото), че Ц. К. К., ЕГН ***** (както е посочена в трудовия договор и анексите към него) е встъпила в граждански брак на 24.07.2021г., като фамилното ѝ име след брака е променено на К..

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

По допустимостта на исквете:

Клонът на търговско дружество не е самостоятелен правен субект, а е част от търговското предприятие, което се персонифицира единствено чрез собственика си – търговско дружество. Макар да са налице елементи на известна правна самостоятелност, те не водят до обособяване на клона като правен субект, той не е самостоятелен носител на права и задължения, а страна по сключените чрез клона сделки е търговецът. Поради това се приема, че клонът на търговско дружество, независимо от правноорганизационната форма на последното, не може да бъде страна в гражданския процес /Решение № 1217 от 19.06.1998г. на ВКС по гр. д. № 926/98г., Определение № 132 от 30.03.2022г. на ВКС по ч.т.д.№542/2022г. и др./. В хипотезата на специалната работодателска правоспособност по смисъла на § 1, т. 1 ДР КТ, клонът, като организационно обособената структура на търговеца, може да участва като страна в производство по трудови спорове, но постановеното спрямо него решение обвързва юридическото лице, в чиято организационна структура той е включен. Затова в този случай като надлежна страна в процеса могат да участват както организационно обособената структура, поради призната □ от Кодекса на труда правоспособност по трудови спорове, така и юридическото лице, в чиято структура е клонът и в чиято правна сфера настъпват правните последици на решението В този смисъл са и разясненията, дадени с решение №310/15.06.2012г., по гр. д. № 458/2010г. на ВКС, ГК, IV ГО; решение №325/22.07.2011г. по гр. д. № 954/2010г. на ВКС, ГК, IV ГО, Определение №204 от 30.12.2008г. на ВКС по гр. д. №5022/2008г., II г. о. и др. В случая в трудовите договори на ищеца и последващите анекси към тях като работодател е посочено ответното дружество, което е и страна по трудовото правоотношение. Дружеството-принципал е

вписано като наредител и в представените по делото фишове за заплати, издадени за заплатените на ищеца трудови възнаграждения, от което следва че това дружество е упражнявало правата и изпълнявало задълженията по сключения трудов договор, което е още един аргумент в полза на извода, че същото се явява работодател на ищеца, независимо, че част от работодателските права и задължения са упражнявани от „У.– клон Б.“, което обаче е действало от името и за сметка на вписания в трудовия договор работодател на служителя. В този смисъл възражението за ненадлежна легитимация на ответното дружество – „У. се явява неоснователно.

Неоснователно е и възражението за липса на активна процесуална легитимация на ищцата, обосновано с разликата в имената на ищеца и на служителя, посочен в трудовия договор и анексите към него, касаещи неговата фамилия. По делото се събраха доказателства, че след възникване на трудовоправната връзка между страните ищцата е встъпила в граждански брак, като след него е приела фамилията на съпруга си, поради което имената Ц. К. К. (както е посочена в трудовия договор) и Ц. К. К. (както е посочена в исковата молба) са имена на едно и също лице, още повече, че единният граждански номер на служителя и на ищеца, чрез които същият се индивидуализира по безспорен начин, съвпадат в представената документация от трудовото досие на ищцата и посочения индивидуализиращ белег в исковата молба.

По исковете по чл. 74, ал. 4 КТ, чл. 128, т. 2 КТ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

За основателността на иска за заплащане на трудово възнаграждение в тежест на ищеца е да докаже съществуването на трудово правоотношение с ответника и полагането на труд за твърдения период, съответно настъпването на предпоставките за начисляване на т. нар. „секторни плащания“ и техния размер, както и падежа на това задължение.

Безспорно между страните по делото е, че през процесния период са били обвързани от трудово правоотношение, както и че за този период ищецът е изпълнявал трудовите си задължения. Тези обстоятелства се подкрепят и от приетите по делото писмени доказателства.

Преюдициален за разглеждането на иска по същество се явява въпросът за действителността на уговорката в трудовия договор, регламентираща начина за заплащане на т.нар. „секторно възнаграждение“, във връзка с което е и предявеният инцидентен установителен иск.

Основната работна заплата е възнаграждение за изпълнението на определените трудови задачи, задължения и отговорности, присъщи за съответното работно място или длъжност, в съответствие с приетите стандарти за количество и качество на труда и времетраенето на извършваната работа. Тя се определя от трудовия договор или в споразумението по чл. 107 КТ, според прилаганата система на заплащане на труда. Допълнителните трудови възнаграждения са различни плащания: за трудов стаж и професионален опит, за по-висока лична квалификация, за нощен труд, за положен извънреден труд, за работа през почивни дни и дните на официални празници, за времето, през което работникът или служителят е на разположение на работодателя извън територията на предприятието и др.

В конкретния случай страните по трудовото правоотношение са се съгласили, че при приключване на повече от два сектора на ден, работникът ще получава допълнително възнаграждение за положения труд, като първите два сектора за деня се включват в основната заплата, а следващите се заплащат допълнително. Уговорените „секторни плащания“ за всеки полет всъщност представляват допълнително трудово възнаграждение, част от което е включено в основното трудово възнаграждение, а друга част се заплаща отделно в зависимост от изпълнените летателни часове, поради което не може да става дума за противоречие със закона, тъй като клаузата касае единствено размера на допълнителното трудово възнаграждение и начина и условията за плащането му, което не е в противоречие с императивни правни норми. Освен това, както трудовият договор, така и анексите към него са подписани от работника, което обстоятелство не се оспорва от ищеца. Не може да се възприеме и становище за заобикаляне на закона посредством клаузата, тъй като с договорените изменения в трудовия договор не се цели постигането на забранен от закона резултат, доколкото от волята на страните по договора зависи дали ще се заплаща, при какви

условия и в какъв размер допълнително трудово възнаграждение.

Не са нарушени и разпоредбите на чл. 242 КТ и чл. 4, ал. 2 НСОПЗ, защото страните са уговорили допълнително трудово възнаграждение, а положеният от ищеца труд съобразно изпълнението на определените, характерни и минимални за длъжността трудови задачи се покрива от основната □ заплата. И доколкото НСОПЗ изрично предвижда в чл. 13 възможността за уговаряне на допълнително възнаграждение и страните в съответствие с ал. 2 на същия член са определили условията и размера на това възнаграждение, то не е налице противоречие и с чл. 247 КТ.

Поради това, предявеният инцидентен установителен иск за недействителност на клаузата на чл. 5б от сключения трудов договор от 01.01.2015г. следва да се отхвърли като неоснователен.

С оглед така възприетия извод и предвид заключенията на приетата по делото ССчЕ, съдът намира, че ищецът е прелетял общо 300 сектора в процесния период, като при съобразяване на уговореното в 5б от договора, респ. чл. 4 от анкетите към трудовия договор, ответникът не дължи заплащане на възнаграждение за 263 от тях, а именно за прелетените през всеки от отработените дни 2 сектора, доколкото същото е калкулирано при изплащането на командировъчните пари към основната заплата на служителя. Предвид констатациите на вещото лице, длъжимите „секторни плащания“ за останалите 37 прелетени сектора възлизат на сумата от 1483,33 лв., която е начислена и заплатена от ответника, поради което и няма останали неплатени суми за трудово възнаграждение, респективно искът по чл. 128, т. 2 КТ, както и акцесорната претенция за обезщетение за забава върху възнаграждението следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

По иска по чл. 215, ал. 1 КТ.

За да възникне субективното притезателно право на работника за командировъчни е необходимо последният да е бил командирован от надлежен орган за изпълнение на трудовите му задължения извън мястото на постоянната му работа. Съгласно чл. 215 КТ при командироване работникът или служителят има право да получи освен brutното си трудово възнаграждение още и пътни, дневни и квартирни пари при условия и в размери, определени от Министерския съвет.

В случая между страните е уговорено, че ищецът има право да получава за времето на изпълнение на международни полети допълнителни командировъчни по смисъла на раздел IV от Наредбата за командировките и специализациите в чужбина в размери, допълнително установени в изрична заповед от работодателя.

Неотносимо по отношение дължимостта на посочените в наредбата командировъчни пари е обстоятелството, дали самолетите на дружеството летят с национални и регистрационни знаци на Р., тъй като в индивидуалния трудов договор страните изрично са уговорили, че служителят има право да получава за времето на изпълнение на международни полети допълнителни командировъчни по смисъла на раздел IV от Наредбата за командировките и специализациите в чужбина, и в този смисъл би било недопустимо лишаването на български екипажи на самолети от основни трудови права и поставянето им в по-неблагоприятно положение спрямо други, полагащи труд при идентични условия, само въз основа на регистрационните знаци на въздухоплавателното средство.

Съгласно чл. 31, ал. 2 от Наредбата персоналет на въздухоплавателните транспортни средства, които летят с национални и регистрационни знаци на Р., получава командировъчни пари на ден за времето на изпълнение на международни рейсове съгласно индивидуалните ставки, определени в приложение № 3а, а в ал. 6 на същия член е посочено, че ръководителите на предприятия могат да определят размери на командировъчните пари, различни от определените в приложенията, в зависимост от експлоатационни и технологични условия на работа и организация на международните рейсове.

Размерът на дневните пари, съгласно приложение № 3а към чл. 31, ал. 2 от наредбата за длъжността „стюард/стюардеса“ е до 55 евро на ден. Съгласно трайно установената практика на ВКС (решения № 1083 от 26.09.2006 г. по гр. д. № 2903/ 2003г. на ВКС, № 1088 от 23.06.2006г. по гр. д. № 2922/ 2003г. на ВКС, № 1046 от 04.07.2006г. по гр. д. № 2874/2003г. на ВКС, № 1047 от 23.06.2006г. по гр.д.№ 2875/2003г. на ВКС) издадените на

основание чл. 215 КТ наредби на Министерски съвет могат да определят само минимален размер на обезщетенията при командироване. Законодателят е делегирал на Министерски съвет правото да определя минимални размери на командировъчните обезщетения, като е допустимо да се определят и по-големи размери по реда на колективното или индивидуалното трудово договаряне. Дадената в чл. 31, ал. 6 НСКЧ възможност на работодателя да определя размери на командировъчните пари, различни от определените в приложение № 3а в зависимост от експлоатационните и технологични условия на работа и организация на международните рейсове следва да се тълкува само и единствено като възможност за определяне на по-голям размер на обезщетенията при командироване от посочените в приложенията на наредбата, но не и по-малък такъв. (решение № 753 от 29.03.2011г. по гр. д. №1283/2010г., ВКС, № 129 от 07.07.2016г. по гр. д. № 3736/2015г. ВКС).

По делото нито се твърди, нито се установява да е установен по-висок размер на дължимите командировъчни пари с изрична заповед на работодателя, поради което при изчисляване размера на командировъчните средства следва да се приложат, определените в НСКЧ минимални размери, въз основа на уредена в чл. 215 КТ законова делегация. Съгласно заключението на вещото лице, в периода от 01.02.2019г. до 14.01.2020г. работодателят е заплатил на ищеца общо 9061,47 лв. за командировъчни пари. Дължимите суми съгласно Наредбата за същия период са в размер на 12155,50 лв., поради което съдът намира, че за процесния период е останала дължима сумата от 3094,03 лв., поради което искът по чл. 215, ал. 1 КТ е основателен и следва да се уважи в пълния предявен размер, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 10.03.2022г. до окончателното изплащане на вземането.

По иска по чл. 177, ал. 1 КТ.

Съгласно чл. 17, ал. 1 НСОПЗ, в brutното трудово възнаграждение в случаите на чл. 177 КТ се включва основното трудово възнаграждение, възнаграждението над основната заплата, определено според прилаганите системи за заплащане на труда, допълнителните трудови възнаграждения с постоянен характер, определени с наредбата, с друг нормативен акт, с колективния или индивидуалния трудов договор или с вътрешен акт на работодателя, доколкото друго не е предвидено в КТ, както и други изрично изброени възнаграждения. В чл. 15 НСОПЗ като допълнителни трудови възнаграждения с постоянен характер наредбата определя тези, които се заплащат за образователна и научна степен и за придобит трудов стаж и професионален опит, както и тези допълнителни възнаграждения, които се изплащат постоянно заедно с полагащото се за съответния период основно възнаграждение и са в зависимост единствено от отработеното време.

В процесния трудов договор е уговорено, че работното време на служителя ще се определя на базата на двумесечен период от време при 40 работни часа на седмица и работа на непрекъснати смени, включително и в неделни дни. Касае се за „повременна“ система на заплащане на труда, зависеща единствено от уговореното работно време. Уговореното в трудовия договор заплащане на т.нар. „секторни плащания“ не са част от основното трудовото възнаграждение, а представляват допълнително възнаграждение. За да може това допълнително възнаграждение да се вземе предвид и да се включи при определянето на brutното трудово възнаграждение, въз основата на което се определя дължимото възнаграждение по чл. 177, ал. 1 КТ за дните, през които ищецът е ползвал платен годишен отпуск, същото следва да е с постоянен характер по смисъла на чл. 17, ал. 1, т. 3 НСОПЗ.

По въпроса за определянето на възнаграждението като такова с постоянен характер има формирана съдебна практика /решение №540/07.07.2010г. по гр.д. № 895/2009г. на ВКС, IV ГО, решение №847/14.01.2011г. по гр.д. №1558/2009г. на ВКС, IV ГО, решение №167/24.07.2013г. по гр.д. №1372/2012г. на ВКС, III ГО и др./. Основният извод, направен от ВКС съобразно цитираната практика е, че за основа за определянето на възнаграждението по чл.177 КТ, се включват основното трудово възнаграждение и допълнителните трудови възнаграждения с постоянен характер, които са предвидими и сигурни и са определени в колективен трудов договор и/или във вътрешните правила за работната заплата в предприятието и в индивидуалния трудов договор.

В настоящия случай уговореното между страните секторно възнаграждение е

обусловено единствено от изпълнените летателни часове над утвърдения норматив за деня, респективно от отработеното време на борда на самолета, през което работникът/служителят изпълнява трудовите си функции. Така уговорените плащания са дължими без изискване за постигане на определен резултат, независимо от качеството на положения труд и волята на работодателя. Средствата са предварително определени по размер в трудовия договор и са дължими от работодателя заедно с основното възнаграждение – помесечно. Това включва както плащанията на „дневни пари“ за първите два изпълнени сектора, така и секторният бонус за прелетени 3-ти, 4-ти и 5-ти сектори. В базата за изчисляване на възнаграждението по чл. 177 КТ не следва да се включват комисионите за извършени продажби на борда на въздухоплавателното средство, които не са с постоянен характер, зависят от това дали и какви продажби на продукти, предлагани на борда, ще бъдат реализирани по време на полета, т.е. са свързани с постигане на определен резултат, и зависят от качеството на положения труд, броят на пътниците и други фактори в непостоянен характер.

Предвид изложеното и доколкото изплащането на възнаграждението, включително секторните плащания и секторни бонуси, е обусловено единствено от отработеното време от служителя /изпълнените летателни часове/ и при тълкуване на разпоредбата на чл. 15, ал. 2 НСОПЗ, логически и систематично заедно с разпоредбата на чл. 17, ал.1, т.3 от НСОПЗ, както и съобразно дадените в практиката разяснения, следва изводът, че предвидените месечни секторни плащания, респ. секторни бонуси имат характера на допълнително трудово възнаграждение с „постоянен характер“ по смисъла на чл.17, ал.1, т.3 от НСОПЗ, вр. чл. 15, ал. 2 от същата Наредба и следва да се вземат предвид при определяне на базата за възнаграждението за използван платен годишен отпуск.

В този смисъл за процесния период дължимото на ищеца възнаграждение за платен годишен отпуск с включване размера за допълнително прелетени сектори /както и „дневните пари“ за първите два сектора) за периода от 01.03.2019г. до 14.01.2020г. възлиза на 1558,93 лв., от които ответникът е заплатил 630,34 лв., или дължима е останала сумата от 928,59 лв., до който размер е основателен и следва да се уважи искът по чл. 177 КТ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 10.03.2022г. до окончателното изплащане на вземането, като се отхвърли за разликата нас сумата от 928,59 лв. до пълния предявен размер от 1126,09 лв.

По исковете по чл. 264 КТ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно чл. 264 КТ за работа през дните на официалните празници, независимо дали представлява извънреден труд или не, на работника или служителя се заплаща според уговореното, но не по-малко от удвоения размер на трудовото му възнаграждение.

Съгласно приетите по делото работни графици и експертното заключение на ССЧЕ в периода от 01.02.2019г. до 14.01.2020г. ищецът е положил труд в 2 празнични дни (03.03.2019г. и 24.12.2019г.), като във фишовете за заплата няма начислени допълнителни възнаграждения по чл. 264 КТ. Вещото лице е изчислило, че за посочения период общият размер на дължими суми за работа в празнични дни е 106,22 лв., а размерът на законната лихва за предявения период от 10.04.2019г. до 10.03.2022г. възлиза на сумата от 27,25 лв. Искът за главницата предявен за установения за дължим размер следва да се уважи изцяло, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 10.03.2022г. до окончателното изплащане на вземането. Искът за акцесорното вземане следва да бъде уважен изцяло до предявения размер от 26,89 лв., който е по-малък от установения, предвид диспозитивното начало в процеса.

По разноските:

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК право на разноски има ищецът, съобразно уважената част от исковете в размер на 162,21 лв., представляваща действително заплатена сума за извършване на преводи на писмени доказателства.

Ищецът е представляван от адвокат А. К., който е осъществявал безплатна правна помощ по делото. Последният претендира възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗА. Същото, определено по реда на Наредба №1/2004г. и при съобразяване на уважената част от исковете, е в размер на 251,85 лв., което на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 1, т. 2 ЗА следва да бъде присъдено на адвоката.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК ответникът има право на разноски, съобразно с отхвърлената част от исковете. Същият е претендирал и доказал извършване на разноски в размер на 400 лв. – депозит за назначените основна и допълнителна съдебно-счетоводна експертиза и сумата от 13701,17 лв. – платено по банков път адвокатско възнаграждение. С оглед направеното от ищеца възражение по реда на чл. 78, ал. 5 ГПК, съдът намира, че същото за основателно. Разпоредбата на чл. 78, ал. 5 ГПК предвижда, че при прекомерност на заплатеното от страната възнаграждение за адвокат, съдът може да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 ЗА. Съгласно чл. 7, ал. 1, т. 4 и ал. 2, т. 2 от Наредба №1 от 09.07.2004г. (в отнесимата към датата на сключване на договора за правна защита и съдействие редакция ДВ, бр. 68 от 2020г.) минималното възнаграждение (сбор от дължимото възнаграждение по неопценяемия иск и оценяемите искове) в случая е 1649,57 лв. Съдът намира, че действително заплатеният адвокатски хонорар, съотнесен към действителната фактическа и правна сложност на делото и при съобразяване на извършените процесуални действия в настоящото производство, се явява прекомерен и следва да бъде намален до сумата от 1700 лв. При тези съображения, дължимите на ответника разноски в исковото производство, съобразно отхвърлената част от исковете са в размер на 1596,10 лв. – адвокатско възнаграждение и възнаграждение на вещо лице по съдебно-счетоводната експертиза.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на съда сумата от 281,41 лв. държавна такса и разноски, съобразно уважената част от исковете.

Макар че решението, с което са уважени предявените искове с правна квалификация чл. 177 КТ и чл. 264 КТ, не се ползва със сила на пресъдено нещо, по силата на чл. 242, ал. 1 ГПК то притежава изпълнителна сила, поради което съдът следва да допусне предварително изпълнение на решението в тази част.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „У.“ чуждестранно акционерно дружество, учредено съгласно законите на Р., вписано в Търговския регистър на У., със седалище: ул. К. извършващо търговска дейност в Р. чрез клона си „У., със седалище и адрес на управление: гр. С., да заплати на Ц. К. К., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С., сумите, както следва:

– на основание чл. 215, ал. 1 КТ сумата от **3094,03 лв.**, представляваща неизплатени командировъчни пари за полети в периода от 01.02.2019г. до 14.01.2020г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 10.03.2022г. до окончателното изплащане на вземането;

– на основание чл. 177, ал. 1 КТ сумата от **928,59 лв.**, представляваща сбор от неизплатени възнаграждения за дните, през които Ц. К. К., ЕГН *****, е ползвала платен годишен отпуск в периода от 01.03.2019г. до 14.01.2020г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 10.03.2022г. до окончателното изплащане на вземането, като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата над сумата от 928,59 лв. до пълния предявен размер от 1126,09 лв.;

– на основание чл. 264 КТ сумата от **106,22 лв.**, представляваща дължимо трудово възнаграждение за положен труд през официални празници в периода от 01.02.2019г. до 14.01.2020г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 10.03.2022г. до окончателното изплащане на вземането

– на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от **26,89 лв.**, представляваща обезщетение за забавено плащане на трудовото възнаграждение за работа през официални празници за периода от падежа на съответното плащане, първото от което е падежирало на 10.04.2019г., до 10.03.2022г.

ОТХВЪРЛЯ предявените от Ц. К. К., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С.

срещу „У.“ чуждестранно акционерно дружество, учредено съгласно законите на Р., вписано в Търговския регистър на У., със седалище: ул. К. извършващо търговска дейност в Р. чрез клона си „У., със седалище и адрес на управление: гр. С., икове, както следва:

– иск с правна квалификация чл. 74, ал. 4 КТ за обявяване недействителност на клауза 56 от трудовия договор, сключени между страните на 01.01.2015г.;

– иск с правна квалификация чл. 128, т. 2 КТ за сумата от 10543,67 лв., представляваща сбор от неизплатени трудови възнаграждения според изработеното /„секторни плащания“/ в периода от 01.02.2019г. до 14.01.2020г.;

– иск с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 2421,99 лв., представляваща обезщетение за забава, начислено върху секторните плащания от трудовите възнаграждения за периода от падежа на съответното плащане, първият от които е настъпил на 11.03.2019г., до 10.03.2022г.

ОСЪЖДА на основание чл. 38, ал. 2 ЗА „У.“ чуждестранно акционерно дружество, учредено съгласно законите на Р., вписано в Търговския регистър на У., със седалище: ул. К. извършващо търговска дейност в Р. чрез клона си „У., със седалище и адрес на управление: гр. С., да заплати на адвокат А. С. К. от САК, сумата от **251,85 лв.**, представляваща адвокатско възнаграждение за защита по делото пред СРС.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК Ц. К. К., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. С., да заплати на „У.“ чуждестранно акционерно дружество, учредено съгласно законите на Р., вписано в Търговския регистър на У., със седалище: ул. К. извършващо търговска дейност в Р. чрез клона си „У., със седалище и адрес на управление: гр. С., сумата от **1596,10 лв.**, представляваща разноски за производството.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 6 ГПК „У.“ чуждестранно акционерно дружество, учредено съгласно законите на Р., вписано в Търговския регистър на У., със седалище: ул. К. извършващо търговска дейност в Р. чрез клона си „У., със седалище и адрес на управление: гр. С., да заплати по сметка на Софийски районен съд сумата от **281,41 лв.**, представляваща държавна такса и разноски по уважените икове.

ДОПУСКА на основание чл. 242, ал. 1 ГПК предварително изпълнение на решението в частта, с която са уважени иковете по чл. 177 КТ и по чл. 264 КТ.

Решението, в частта относно допуснатото предварително изпълнение подлежи на обжалване с частна жалба пред Софийски градски съд в едноседмичен срок от връчването му, а в останалата част – с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____